

Monumentnummer*: 523209

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 10 mei 2002
Kadaster deel/nr 82970/83

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Voorthuizen Barneveld Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Voorthuizen

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Voorthuizen F 1825

Omschrijving**

Inleiding

Vrijstaand houten WOONHUIS, het Jorishuis (thans Houten Joris), gelegen aan de Wolsbergerweg, een landweg bebouwd met enkele boerderijen en vrijstaande woonhuizen in het buitengebied ten zuiden van het dorp Voorthuizen. Het huis werd omstreeks 1928 aanvankelijk als kampeerhuis ontworpen, waarschijnlijk door de architecten CHRIS WEGERIF en F.L.P. DEWALD ten behoeve van de leerlingen van de Vrije School in Den Haag die zelf bij de bouw meehielpen. In de jaren twintig bestond de omgeving voor een groot deel uit onontgonnen heidegebied en oefende mede daardoor grote aantrekkingskracht uit op kampeerders uit het westen van het land. Het vakantiehuis werd nooit voltooid en omstreeks 1930 liet de antroposofische arts dr. Rudersdorff het afbouwen om er te gaan wonen. Er bestond in Voorthuizen in de jaren twintig en dertig een antroposofische gemeenschap, waarvan enkele gebouwen in de omgeving getuigen zoals het eveneens door Wegerif, in samenwerking met Frits Gerretsen, in 1929 gebouwde huis Harremaatweg nr. 38. Het Jorishuis herinnert wat hoofdvorm betreft aan de schaapskooien zoals die in dit gedeelte van de Veluwe veelvuldig voorkomen. De organische vormen van plattegrond en dak zijn evenals de detaillering verwant aan het Organisch-Expressionisme, beïnvloed door het gedachtegoed van Rudolf Steiner. Het huis bevindt zich nog grotendeels in oorspronkelijke staat, hoewel aan de achterzijde recentelijk een kleine, half in de grond verzonken aanbouw is geplaatst. Ook zijn enkele details gewijzigd, waaronder een rieten luifel op houten frame die aan de voorzijde is toegevoegd. Oorspronkelijk was in het huis een op de antroposofie gebaseerd kleurenplan toegepast, dat thans niet meer aanwezig is.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving

Het vrijstaande houten WOONHUIS heeft een langerekte veelhoekige plattegrond en telt een bouwlaag onder een met riet gedekt overstekend schilddak waarin zich een gemetselde schoorsteen en drie dakvensters bevinden. Op de nok bevinden zich rode vorsten en onder de dakvensters rode lekdorpeltegels. Het dak is hoog en onregelmatig van vorm evenals de gevels die een in- en uitzwenkende vorm hebben en volledig zijn opgebouwd uit zwartgeschilderde rabatdelen. In de gevels bevinden zich veelhoekige vensters. Voor de symmetrisch ingedeelde smalle VOORGEVEL is een niet-oorspronkelijke luifel aangebracht. In het midden bevindt zich een terugliggend portiek met schuin naar binnen gerichte zijwanden. De groengeschilderde opgeklampte voordeur bezit enkelruits zijlichten die aan de bovenzijde schuin aflopen. In de deur is een niet-oorspronkelijk raam aangebracht. Het dakschild is in het midden uitgesneden om een zeshoekig venster met een openslaand enkelruits raam. De RECHTER ZIJGEVEL bezit ter plaatste van de woonkamer een langerekt, meerhoekig samengesteld venster met een enkelruits raam geflankeerd door een openslaand raam. In het linker, naar voren springende geveldeel bevindt zich een veelhoekig venster dat door middel van een geknikte middenstijl in tweeën gedeeld is. In het dakschild bevindt zich een langerekt dakvenster met drie enkelruits ramen van ongelijke grootte en twee driehoekige zwartgeschilderde velden. De LINKER ZIJGEVEL bezit rechts in het uitzwenkende geveldeel een klein vierkant venster naast een groter veelhoekig venster en een langerekt venster zoals beschreven in de rechter zijgevel. Geheel links is een niet oorspronkelijk venster aangebracht, dat in stijl is uitgevoerd. In het dakschild bevindt zich een soortgelijk langerekt dakvenster als in de rechter zijgevel. Aan de ACHTERGEVEL bevindt zich de niet-oorspronkelijke, half verzonken aanbouw. De indeling van het INTERIEUR is voor een belangrijk deel nog in oorspronkelijke staat. Het bestaat uit een bescheiden entreeportaal dat toegang geeft tot kleine ruimten aan weerszijden waarin thans keuken, toilet en badkamer zijn ondergebracht, en tot een grote twee verdiepingen hoge hoofdruimte die als woonkamer in gebruik is. Aan de achterzijde is door middel van een houten wand een ruimte afgescheiden, die doorloopt in de later toegevoegde aanbouw. Via een niet-oorspronkelijke trap in de woonkamer is een kleine zolderkamer boven de hal toegankelijk. Bijzonder waardevolle elementen in het interieur die aan het organisch-expressionisme zijn gerelateerd, zijn het veelhoekige plafond van de kamer en het sculpturale, uitwaaiierende vlammenreliëf boven de haard en om het rookkanaal.

Waardering

Houten WOONHUIS oorspronkelijk gebouwd als KAMPEERHUIS omstreeks 1928 vermoedelijk naar ontwerp van WEGERIF en DEWALD.

-Van architectuurhistorische waarde als gaaf en goed voorbeeld van een woonhuis uit de jaren twintig gebouwd in de weinig toegepaste Organisch-Expressionistische bouwstijl. Het huis valt op vanwege esthetische kwaliteiten in hoofdvorm en detaillering, zoals de volledig in rabatdelen uitgevoerde gevels en de veelhoekige vensters, alsmede vanwege het interieur waarin zich onder meer een organisch vormgegeven haardpartij bevindt.

-Van stedenbouwkundige waarde als markant onderdeel van het historisch gegroeide landelijke gebied ten zuiden van Voorthuizen, aan een weg waar naast boerderijen enkele woonhuizen zijn gebouwd. Hier speelt het huis door zijn bijzondere verschijningsvorm een beeldbepalende rol.

-Van cultuurhistorische waarde als uiting van de aanwezigheid van een antroposofische gemeenschap in het Veluwe dorp Voorthuizen. Deze levensovertuiging is door de toegepaste bouwstijl aan het huis duidelijk afleesbaar.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Sport, recreatie, vereniging en horeca

Sport en recreatie

Recreatiehuisje